

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 7/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Š. K., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Cimrák s. r. o., Štefánikova 7, Nitra, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Ing. Martina Cimráka, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tpo 49/2013 z 24. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. novembra 2013 doručená sťažnosť Š. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tpo 49/2013 z 24. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ uvádza, že uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 78/2013 zo 7. októbra 2013 rozhodla sudkyňa pre prípravné konanie podľa § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku o predĺžení lehoty jeho väzby a väzby G. Š. do 27. februára 2014. Proti uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu a namietal, že nie sú splnené podmienky na predĺženie jeho väzby, pretože má trvalé bydlisko, stabilný príjem v podobe invalidného dôchodku, vzhľadom na svoj zdravotný stav ani nemá možnosť reálne pokračovať v trestnej činnosti a dosiaľ sa žiadnym spôsobom nepokúšal ovplyvňovať svedkov alebo spoluobvinených. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa zamietol napadnutým uznesením.

Podľa sťažovateľa je splnenie podmienok väzby v napadnutom rozhodnutí odôvodnené vágnymi formuláciami, ktorých opodstatnenosť je objektívne nepreskúmateľná. Sťažovateľ tiež namieta, že sa krajský súd nevysporiadal s jeho argumentmi proti ďalšiemu trvaniu väzby.

V sťažnosti uvádza: *„Objektívnym faktom zostáva, že počas doterajšieho priebehu trestného konania nebolo preukázané, že by sa sťažovateľ akýmkoľvek spôsobom pokúšal mariť priebeh trestného konania, svedecké výpovede boli riadne zdokumentované a sťažovateľ sa k predmetnému skutku vyjadril, pričom svoju vinu poprel (skutočnosť, že obvinený odmieta svoju vinu nemôže byť bez ďalšieho považovaná za dostatočný dôvod kolúznej väzby).*

Pokiaľ nebol zo strany orgánov činných v trestnom konaní uvedený žiadny objektívne podložený argument, ktorý by nasvedčoval pokusom sťažovateľa o pokračovanie v trestnej činnosti alebo o marenie účelu trestného konania (v rozhodnutiach príslušných súdov sa žiadny takýto argument nenachádza), kým argumenty vyvracajúce dôvodnosť väzby boli nimi v celom rozsahu odignorované, väzbu sťažovateľa je nutné považovať za nezákonnú.“

Sťažovateľ ďalej namieta, že orgány činné v trestnom konaní nevybavujú jeho vec v súlade s § 2 ods. 6 Trestného poriadku prednostne a urýchlene, vo väzbe sa nachádza už takmer rok a od ostatného predĺženia lehoty väzby orgány prípravného konania vykonali len jeden úkon, jeho výsluch, ktorý trval pár minút. Podľa sťažovateľa sa krajský súd

nezaoberal dôsledne posúdením efektivity úkonov orgánov činných v trestnom konaní ako základného predpokladu posúdenia primeranosti dĺžky prípravného konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Nitre v konaní sp. zn. 2 Tpo/49/2013 porušil sťažovateľove právo garantované čl. 17 ods. 2) a čl. 17 ods. 5) Ústavy SR.

2. Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. 10. 2013 sp. zn. 2 Tpo/49/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 5.000,- Eur, ktoré mu je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 331,12 € (2 x úkon právnej služby 130,16 € + 20 % DPH, 2 x režijný paušál 7,81 € + 20 % DPH) na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Ústavný súd stabilne uvádza k obsahu a podstate základného práva na osobnú slobodu, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (mutatis mutandis II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Ústavný súd preto v prípade namietaného porušenia čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

Podstatou námietok sťažovateľa je tvrdenie, že krajský súd svojvoľne posúdil splnenie materiálnych podmienok na predĺženie lehoty jeho väzby a napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnil.

Ústavný súd posudzoval sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 78/2013 zo 7. októbra 2013 v rozsahu námietok uplatnených sťažovateľom.

Okresný súd odôvodnil ďalšiu väzbu sťažovateľa takto:

„Z vyšetrovacieho spisu súd zistil, že doposiaľ nebol vypočutý obvinený J. K., pretože sa stále zdržuje na neznámom mieste a doposiaľ nebol zadržaný políciou. Nie sú známe výsledky úkonov právnej pomoci vykonanej justičnými orgánmi Švédskeho kráľovstva a preto nie je známe ktoré osoby boli vypočuté v procesnom postavení svedkov a obsahy ich výpovedí. Z predchádzajúceho priebehu dokazovania vyplynulo vzájomné prepojenie obvinených J. K., Š. K. a G. Š. a ich kontakty vo Švédsku, Nórsku prípadne Dánsku, čo stále odôvodňujú možnosť vzájomného ovplyvňovania. Tieto konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňovali vzatie oboch obvinených do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku naďalej trvajú.

Konkrétne skutočnosti naďalej odôvodňujú obavu, že obaja obvinení po prepustení na slobodu, by mohli pokračovať v trestnej činnosti, pre akú sú stíhaní, aby si zadovážili aspoň čiastočne prostriedky na živobytie. Počas prípravného konania boli zistené také konkrétne skutočnosti u oboch obvinených, ktoré odôvodňujú trvanie väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Obvinený Š. K. priznal, že má dve maloleté deti, platí hypotéku a má iné náklady, pričom mu zdravotný stav nedovoľuje vykonávať prácu vodiča kamiónu. Obvinený G. Š. uviedol, že má vyživovaciu povinnosť voči trom maloletým deťom a je nezamestnaný. Obaja priznali, že sú v dobrom vzťahu s obvineným J. K., ktorý má kontakty na zahraničie a má príbuzných hlavne vo Švédsku.

Súd nezistil nečinnosť orgánov v činných v trestnom konaní a to ani vyšetrovateľa a ani prokurátora. Na objasnenie dôležitých skutočností v tejto trestnej veci slúži aj žiadosť o právnu pomoc pre justičné orgány Švédskeho kráľovstva. Úkony právnej pomoci sa už vykonávajú alebo už aj boli vykonané, podľa vyjadrenia obhajcu obvineného Š. K., ale doposiaľ nie sú známe ich výsledky.“

Krajský súd uviedol pre predĺženie väzby sťažovateľa tieto dôvody:

„Preskúmaním spisového materiálu, ako aj jeho doplnením, ktoré bolo predložené krajskému súdu bolo zistené, že dňa 18. 10. 2013 boli krajskej prokuratúre zaslané výsledky právnej pomoci vykonanej justičnými orgánmi Švédskeho kráľovstva v elektronickej podobe v anglickom a švédskom jazyku. Dňa 21. 10. 2013 krajská prokuratúra pribrala do konania tlmočníkov z jazyka švédskeho a jazyka anglického na pretlmočenie výsledkov právnej pomoci.

Medzi inými mal byť vypočutý F. H., A. G., ktorí mali byť v telefonickom spojení s obvineným Š. K. a ktorí podľa výpovede svedka K. mali preberať aj tovar vo Švédsku, čo priviezol kamiónom od K. a ktorému obvinený K., ako vodič kamiónu, mal prepravovať drogy a práve tomuto F. H. mal prepraviť 150 kg amfetamínu.

Okrem toho stále je vyhlásené pátranie po hlavnom organizátorovi tejto prepravy a distribúcie drog J. K., ktorý napriek tomu, že bol na neho vydaný medzinárodný zatykač, zadržaný nebol.

S poukazom na hore uvedené skutočnosti nemožno potom konštatovať, že vo veci sa nekoná. Procesnými úkonmi v trestnom konaní nie sú iba výsluchy obvinených a svedkov, ale aj zabezpečovanie iných dôkazných materiálov potrebných na objasnenie tejto veci.

Je potrebné prihliadnuť aj na tú skutočnosť, že ide o trestnú činnosť, ktorá mala byť vykonávaná vo viacerých krajinách a preto je nevyhnutné, keďže svedkovia by sa mali zdržiavať v cudzine, zabezpečiť ich výsluchy prostredníctvom právnej pomoci. Keďže táto právna pomoc už bola vykonaná, je nutné túto vyhodnotiť, avšak najskôr musí byť urobený jej preklad do slovenského jazyka.

S poukazom na tieto skutočnosti, pokiaľ ide o obvineného Š. K., trvá dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. i naďalej, pretože vzhľadom na kontakty najmä obvineného K., ktoré mal s obvineným K. a najmä na to, že väčšinou spolu komunikovali telefonicky a mal kontakty tiež na ďalšie osoby, ktoré v rámci dožiadania boli vypočuté vo Švédsku, avšak výsledky týchto výsluchov ešte doposiaľ nie sú známe, je tu dôvodná obava, že pri prepustení z väzby bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mať vplyv na objasňovanie skutočností závažných pre trestné konanie.

U obvineného K. je daný aj dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože z doterajšieho konania pred vzatím do väzby vyplývajú konkrétne skutočnosti, že by mohol

pokračovať v páchaní trestnej činnosti a takýmto spôsobom si zadovážovať čiastočne prostriedky na svoju obživu.

Nadriadený súd sa stotožnil aj s tým, že postačí u obvineného K. predĺžiť lehotu väzby nie do 27. 04. 2014, tak ako žiadal krajský prokurátor, ale len do 27. 02. 2014, čo považoval za dostatočnú dobu na vyhodnotenie a zadováženie ďalších dôkazov v predmetnej veci.“

Rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu sa v podstate zhodujú v tom, ktoré skutočnosti považovali súdy za okolnosti preukazujúce dôvodnú obavu, že prepustením sťažovateľa na slobodu by mohlo byť zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Tieto zistili predovšetkým zo samotného charakteru trestnej činnosti a krajský súd ich existenciu konfrontoval s dôkazmi, ktoré sú postupne zabezpečované orgánmi prípravného konania. Krajský súd posudzoval dôvodnosť trestného stíhania existenciou dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, plynulosťou postupu v trestnom konaní aj primeranosťou doby väzby. Krajský súd tak postupoval v súlade s právnou úpravou podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku ukladajúcou mu skúmať splnenie formálnych a materiálnych podmienok na ďalšie predĺženie väzby sťažovateľa.

V napadnutom uznesení sú uvedené konkrétne skutočnosti zistené v trestnom konaní vo vzájomných súvislostiach, ktorých hodnotenie nie je v rozpore so zákonnou definíciou väzobných dôvodov, ako aj ostatných podmienok na predĺženie väzby. Krajský súd skúmal aj plynulosť postupu vo vyšetrovaní, zaoberal sa námietkami sťažovateľa, na ktoré uviedol konkrétnu odpoveď. Obsah sťažnosti je v podstate opakovaním námietok v sťažnostnom konaní pred krajským súdom a polemikou s právnym posúdením krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd postupoval pri predĺžení väzby sťažovateľa v súlade s príslušnými ustanoveniami platného a účinného zákona a zohľadnil pri ich výklade a aplikácii aj interpretačnú rovinu dohovoru. Uznesenie krajského súdu preto nemožno považovať za svojvoľné ani nedostatočne odôvodnené.

Podľa judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody namietaným rozhodnutím, postupom orgánom štátu, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, III. ÚS 138/02, IV. ÚS 1/2012).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014